

Sygn. akt IV U 1326/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Robert Grygiel

Protokolant: Marta Kluźniak

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2018 roku w Częstochowie na rozprawie

sprawy T. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

na skutek odwołania T. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 5 września 2018 roku nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że odwołujący T. K. (1) nie jest zobowiązany do zwrotu 950,11 zł (dziewięćset pięćdziesiąt złotych i jednaście groszy) i kwoty 98,21 zł (dziewięćdziesiąt osiem złotych i dwadzieścia jeden groszy) z tytułu świadczeń pobranych za marzec 2017 roku i odsetek od tego świadczenia.

Sygn. akt IV U 1326/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 września 2018 roku, nr (...) Zakład

(...) Oddział w S. zobowiązał T. K. (1) do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1 do 31 marca 2017 roku w kwocie 950,11 zł oraz zapłaty odsetek za okres od 16 marca do 5 września 2018 roku w kwocie 98,21 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w marcu 2017 roku ubezpieczony osiągnął przychód z tytułu zatrudnienia w (...) sp. z o.o., a ponieważ pobiera świadczenia zbiegowe, tj. emeryturę i rentę z tytułu choroby zawodowej,

w związku z czym w przypadku podjęcia zatrudnienia zobowiązany jest do zwrotu jednego z tych świadczeń – niższego lub wybranego przez siebie.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł T. K. (1), domagając się jej zmiany i stwierdzenia, że nie jest zobowiązany do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, że w spółce (...) nigdy nie był zatrudniony, a jedynie jednorazowo udostępnił jej posiadany samochód marki S., który miał posłużyć do audytu warsztatu samochodowego, wchodzącego w skład sieci autoryzowanych serwisów (...).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podnosząc że zaskarżona decyzja została wydana zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Od dnia 1 lipca 1990 roku T. K. (1) jest uprawniony do pobierania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową w zbiegu z emeryturą.

(v. akta rentowe)

W dniu 8 marca 2017 roku ubezpieczony zawarł z (...) sp. z o.o. w W. umowę z tytułowaną „umowa zlecenia”, na mocy której udostępnił w/w spółce współużytkowany przez niego samochód osobowy marki (...) (będący własnością syna A. K.), w celu zlecenia przez pracownika firmy (...) wykonania przeglądu okresowego w (...) ((...)) S. i umożliwienia zbadania samochodu po przeprowadzeniu przez (...) okresowego przeglądu, celem skontrolowania jakości dokonanego przez (...) S. serwisu. Wynagrodzenie T. K. (1) z tytułu prawidłowej i pełnej realizacji umowy określono na kwotę 373,77 zł netto.

Nazwa umowy oraz jej postanowienia nie podlegały żadnym negocjacjom, a do jej zawarcia wykorzystany został szablon powszechnie stosowany przez spółkę (...) w takich przypadkach.

Od wypłaconego ubezpieczonemu z tytułu realizacji powyższej umowy wynagrodzenia spółka (...) odprowadziła składki na ubezpieczenia społeczne, w wysokości odpowiadającej składkom z tytułu zawarcia umowy zlecenia.

Odwołujący nigdy nie był zatrudniony w spółce (...), a opisana powyżej umowa z dnia 8 marca 2017 roku była jedyną umową cywilnoprawną jaką kiedykolwiek zawarł on z tą spółką.

Z uwagi na zgodność zeznań świadka A. K. z wyjaśnieniami odwołującego i z treścią nie budzącą wątpliwości umowy z firmą (...) sąd oddalił wniosek odwołującego o dopuszczenie dowodu z zeznań M. M. pracownika firmy (...) na okoliczność zawarcia umowy uznając sprawę za wyjaśnioną w zakresie tej okoliczności.

(v. kopia umowy z dnia 8 marca 2017 roku wraz z załącznikami k. 28, zeznania świadka A. K. oraz wyjaśnienia odwołującego w ograniczonym zakresie z uwagi na wadę słuchu odwołującego – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 19 grudnia 2018 roku)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Ustalony w niniejszej sprawie stan faktyczny jest w zasadzie niesporny, wobec czego jej rozstrzygnięcie sprowadza się jedynie do dokonania jego prawidłowej oceny prawnej.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 1376 ze zm.), osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego oraz do emerytury na podstawie odrębnych przepisów wypłaca się, zależnie od jej wyboru:

- 1) przysługującą rentę powiększoną o połowę emerytury albo
- 2) emeryturę powiększoną o połowę renty.

Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli osoba uprawniona osiąga przychód powodujący zawieszenie prawa do świadczeń lub zmniejszenie ich wysokości określony w ustawie o emeryturach i rentach z FUS, niezależnie od wysokości tego przychodu (ust. 3).

Zgodnie z art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 1270 ze zm.) – dalej ustawa emerytalna, prawo do emerytur i rent ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu na zasadach określonych w art. 103a-106.

W myśl z kolei art. 104 ust. 1 ustawy emerytalnej, prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6.

Za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 1, uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie pozarolniczej działalności, z uwzględnieniem ust. 3 (ust. 2).

Za przychód, o którym mowa w ust. 1, uważa się również kwoty pobranych zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego oraz wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, wypłacanego na podstawie przepisów Kodeksu pracy, i kwoty świadczenia rehabilitacyjnego i wyrównawczego, zasiłku wyrównawczego i dodatku wyrównawczego (ust. 6).

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6 ustawy emerytalnej, okresami składkowymi są okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne albo okresy zastępczych form tej służby, a także pełnionej w Polsce służby: w Policji (Milicji Obywatelskiej); w Urzędzie Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i Służbie Wywiadu Wojskowego oraz Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (w organach bezpieczeństwa publicznego); w Straży Granicznej; Straży Marszałkowskiej; w Służbie Więziennej; w Państwowej Straży Pożarnej; w Służbie Celnej; w Biurze Ochrony Rządu; w Służbie Celno-Skarbowej; w Służbie Ochrony Państwa.

Zgodnie z art. 138 ust.1 ustawy emerytalnej, osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia (ust. 2).

Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się również świadczenia wypłacone z przyczyn niezależnych od organu rentowego osobie innej niż wskazana w decyzji tego organu (ust. 3).

Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata, z zastrzeżeniem ust. 5 (ust. 4).

Kwoty nienależnie pobranych świadczeń w związku z osiągnięciem przychodów, o których mowa w art. 104 ust. 1, podlegają zwrotowi za okres nie dłuższy niż 1 rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym wydano decyzję o rozliczeniu świadczenia, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie powiadomiła organ rentowy o osiągnięciu przychodu, w pozostałych zaś przypadkach - za okres nie dłuższy niż 3 lata kalendarzowe poprzedzające rok wydania tej decyzji (ust. 5).

W ocenie Sądu Okręgowego na skutek zawarcia umowy z dnia 8 marca 2017 roku T. K. (1) nie osiągnął przychodu powodującego zawieszenie prawa do świadczeń lub zmniejszenie ich wysokości określonych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS, w konsekwencji pobierane przez niego świadczenie zbiegowe nie podlegało zawieszeniu w żadnej części i tym samym nie zostało przez niego w okresie od 1 do 31 marca 2017 roku pobrane nienależnie.

Owszem, w dniu 8 marca 2017 roku ubezpieczony zawarł z (...) sp. z o.o.

w W. umowę zatytułowaną „umowa zlecenia” i z tytułu jej realizacji uzyskał wynagrodzenie w kwocie 373,77 zł netto, od której spółka (...) odprowadziła składki na ubezpieczenia społeczne jak od wynagrodzenia z umowy zlecenia. Niemniej jak wynika z treści tej umowy oraz zeznań świadka A. K. i wyjaśnień odwołującego, faktycznie powyższa umowa nie była umową zlecenia.

Zgodnie z art. 734 § 1 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie.

Nadto w myśl art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu

W ocenie Sądu Okręgowego zważywszy na przedmiot powyższej umowy, tj. udostępnienie przez odwołującego spółce (...) współużytkowanego przez niego samochodu osobowego (stanowiącego własność syna) marki (...), w celu zlecenia przez pracownika firmy (...) wykonania przeglądu okresowego w (...) S. i umożliwienia zbadania samochodu po przeprowadzeniu przez AS okresowego przeglądu, celem skontrolowania jakości dokonanego przez (...) S. serwisu, oczywiste jest, że powyższa umowa nie jest umową zlecenia, ani też innego rodzaju umową o świadczenie usług, do której należałoby stosować przepisy o zleceniu.

Faktycznie przedmiot tej umowy właściwy jest rodzajowo dla umowy najmu, przez którą wynajmujący zobowiązuje się oddać najemcy rzecz do używania przez czas oznaczony lub nieoznaczony, a najemca zobowiązuje się płacić wynajmującemu umówiony czynsz (art. 659 § 1 k.c.).

Jednocześnie zgodnie z ogólną regułą wyrażoną w art. 65 § 1 i 2 k.c., oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje, a w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu.

Tym samym sama li tylko okoliczność, że spółka (...) najmując na krótkie okresy czasu samochody od przypadkowych osób, jednostronnie narzuca im szablon umowy, w której zawarty stosunek cywilnoprawny określa mianem zlecenia, nie wyklucza ustalenia, że faktycznie stosunek ten był innego rodzaju – w tym przypadku był to ewidentnie najem, tj. krótkotrwale oddanie przez T. K. (1) należącego do niego samochodu osobowego do używania przez spółkę (...), za co otrzymał on umówione wynagrodzenie (czynsz).

W konsekwencji fakt, że spółka (...) bezzasadnie odprowadziła od wypłaconego odwołującemu tytułem najmu czynszu składki na ubezpieczenia społeczne jak od wynagrodzenia z umowy zlecenia, sam w sobie nie świadczy o osiągnięciu przez T. K. (1) przychodu powodującego zawieszenie prawa do świadczeń lub zmniejszenie ich wysokości określonego w ustawie emerytalnej, albowiem do przychodu tego przepisy ustawy emerytalnej nie zaliczają przychodów z najmu.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. oraz przepisów powołanych w treści niniejszego uzasadnienia, zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, że zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że odwołujący nie jest zobowiązany do zwrotu kwoty 950,11zł i kwoty 98,21zł z tytułu pobranego świadczenia za marzec 2017 roku i odsetek od tego świadczenia.